

LINGUA GALEGA E LITERATURA II

OPCIÓN A

O pintor fora un día pintar os tolos no manicomio de Conxo. Quería retratar as paisaxes que a dor psíquica ara nos rostros. A doenza mental, pensaba o pintor, esperta en nós unha reacción expulsiva. O medo ante o tolo precede á compaixón, que ás veces nunca chega. Quizais, cría el, porque intuímos que esa doenza forma parte dunha especie de alma común e anda por aí ceiba para escoller un ou outro corpo, segundo lle veñan dadas. De aí a tendencia a facer invisible o doente. O pintor recordaba un cuarto sempre pecho nunha casa veciña. Un día escoitou laios e preguntou quen estaba alí. A dona da casa díxolle: Ninguén.

O escenario do manicomio era arrepiante. Non porque os doentes se dirixiran a el de xeito ameazador, pois só moi poucos o fixeran e dun xeito que semellaba ritual. O que abraiou ao pintor foi a mirada dos que non miraban. Aquela renuncia ás latitudes, o absoluto deslugar polo que camiñaban.

Anoitecía. Recolleu o caderno e foi cara á portaría. O peito estaba botado cun enorme cadeado. E alí non había ninguén. O pintor chamou polo celador, primeiro a modo, logo a voces. Pasados uns minutos, veu un home risoño, novo pero traxado, que lle preguntou qué pasaba. O pintor díxolle que era pintor, que viñera alí con permiso para retratar os doentes e que se despistara coa hora. E aquel mozo traxado díxolle moi serio: Iso mesmo me pasou a min. E aquí levo pechado dous anos.

Pero eu non estou tolo!

Iso mesmo dixen eu.

E como o viu ao borde do pánico, sorriu e descubriuse: É unha broma. Son médico. Tranquilo, que agora saímos.

Manuel Rivas, *O lapis do carpinteiro*, 1998

1. Comenta brevemente o sentido que teñen no texto os seguintes enunciados: [1 punto]

- *A doenza mental esperta en nós unha reacción expulsiva* (líña 2).
- *O que abraiou ao pintor foi a mirada dos que non miraban. Aquela renuncia ás latitudes, o absoluto deslugar polo que camiñaban* (liñas 9-10).

2. Explica o significado que teñen no texto as seguintes palabras ou expresións: *arar no rostro* (líña 2), *compaixón* (l. 3), *segundo lle veñan dadas* (l. 5), *arrepiante* (l. 8), *cadeado* (l. 11). Non son válidas as respostas só con sinónimos [1 punto]

3. Rivas presenta o manicomio do texto como algo parecido a un cárcere. Redacta un texto comparando ambas as institucións e expoñendo a túa opinión sobre a súa necesidade e a súa eficacia para acadaren os fins para os que foron concibidas. (Extensión aprox. 200-250 palabras) [3 puntos]

4. Fíxate nas catro formas que marcadas na liña 13. Identifica o tipo e subtipo de palabra que é cada unha delas (ex., conxunción disxuntiva) e o tipo de oración que cada unha delas introduce. [1 punto]

5. Comenta as diferenzas de forma e de contido entre as seguintes tres construcións, variantes do mesmo enunciado. Indica, para as variantes b e c, a que preguntas poderían ser dadas como resposta [1 punto]

- construción a) *Iso dixen eu* (é a usada no texto, liña 17)
- construción b) *Iso díxeno eu*
- construción c) *Eu dixen iso*

6. Responde unha destas dúas preguntas. (Escolle só unha; extensión aprox. 200-250 palabras) [1 punto]

- a) Linguas minorizadas e linguas minoritarias. O galego: lingua en vías de normalización.
- b) Historia da normativización: a construción da variedade estándar. Interferencias e desviacións da norma.

7. Responde unha destas dúas preguntas. (Escolle só unha; extensión aprox. 400 palabras) [2 puntos]

- a) A poesía de vangarda. Características, autores e obras representativas.
- b) A Nova Narrativa Galega. Características, autores e obras representativas.

LINGUA GALEGA E LITERATURA II

OPCIÓN B

O fenómeno da morte das linguas seguramente é tan antigo como a propia existencia da linguaxe e do contacto entre linguas. A diferenza cos procesos do pasado é, con todo, a velocidade e a cantidade na que se dan actualmente. Non hai ningún lugar no mundo onde non se estea a restrinxir a diversidade lingüística, e a situación de moitas comunidades leva a pensar que, ao longo deste século, poden desaparecer entre o 50 e o 95% das linguas faladas na actualidade.

A UNESCO alertou sobre a perda da diversidade lingüística e fixo varias recomendacións para deter e reverter o proceso de homoxeneización lingüística no mundo. Pero a consideración deste proceso como un problema grave para a humanidade espertou moi recentemente. A comunidade científica, e moi especialmente os lingüistas, tardaron moito en decatárense das implicacións deste fenómeno, ata convertelo na actualidade en motivo de preocupación e en obxecto de investigación preferente.

A morte dunha lingua non significa unicamente a perda dun sistema de comunicación ou dunha parte do patrimonio inmaterial da humanidade. É un proceso devastador no que unha comunidade, empurrada por circunstancias sempre insoportables, abandona o uso da súa lingua. Pero é tamén un proceso individual no que unha persoa, un membro dunha comunidade implicada nun proceso de substitución, corta o vínculo máis íntimo cos devanceiros e coa súa historia. O desarraigamento por substitución lingüística, que adoita comportar un desexo de mellora, paradoxalmente adoita acabar na marxinación de individuos que, ao renunciaren á súa historia, se atopan sen pasado e sen futuro e sen saberen cal é o seu lugar no mundo.

Adaptado de Carme Junyent, en *Sociedades plurilingües*, 2009

1. Elabora un esquema coas ideas principais e secundarias do texto [1 punto]
2. Explica coas túas propias palabras o paradoxo, asociado aos procesos de substitución lingüística, a que alude a autora na parte final do seu texto (liñas 15-18). Por que é un paradoxo? [1 punto]
3. Redacta un texto expoñendo de maneira argumentada as vantaxes e inconvenientes da hipótese de chegarmos a ter unha lingua universal. (Extensión aprox. 200-250 palabras) [3 puntos]
4. Analiza sintacticamente as dúas seguintes frases: [1 punto]
 - a) *O fenómeno da morte das linguas* (liña 1)
 - b) *O patrimonio inmaterial da humanidade* (liña 12)
5. Comenta a concordancia verbal que aparece no seguinte exemplo: *A comunidade científica, e moi especialmente os lingüistas, tardaron moito en...* (liñas 8-9). Podería ou debería ir o verbo en singular? Por que cres que o pon a autora en plural? [1 punto]
6. Responde unha destas dúas preguntas. (Escolle só unha; extensión aprox. 200-250 palabras) [1 punto]
 - a) Linguas minorizadas e linguas minoritarias. O galego: lingua en vías de normalización.
 - b) Historia da normativización: a construción da variedade estándar. Interferencias e desviacións da norma.
7. Responde unha destas dúas preguntas. (Escolle só unha; extensión aprox. 400 palabras) [2 puntos]
 - a) A poesía de vangarda. Características, autores e obras representativas.
 - b) A Nova Narrativa Galega. Características, autores e obras representativas.